

Hänvisning

VN/238/2025

Kontaktperson

Tove Nylund, telefon +358 (0) 18 25262

tove.nylund@regeringen.ax

Social- och hälsovårdsministeriet

Pb 33

FI-00023 STATSRÅDET

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

registratorskontoret.shm@gov.fi

25-06-2025

Ärende

Utlåtande gällande regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om underhållsstöd, lagen om underhåll för barn och lagen om inkomstdatasystem, VN 238/2025

Beslut

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 2.6.2025 ett pressmeddelande avseende möjligheten att yttra sig om ändringar som föreslås i lag om underhållsstöd, lag om underhåll för barn och lag om inkomstdatasystem. Ålands landskapsregering har inte erhållit någon begäran om utlåtande trots att utkastet är av betydelse för Åland.

Det svenskspråkiga materialet som kunde laddas ner via tjänsten utlåtande.fi omfattade en sammanfattning av propositionens huvudsakliga innehåll samt föreslagen lagtext och detaljmotiveringarna på svenska och således har landskapsregeringen inte beretts möjlighet till ett fullödigt utlåtande.

Syftet med de föreslagna ändringarna är bland annat att stärka underhållsbidraget primära ställning som ett stöd som tryggar barnets försörjning. Förslaget omfattar även bestämmelser att en underhållsskyldig förälder som skall vara skyldig att meddela förändring i sin försörjningsförmåga vilket kan påverka underhållsbidragets belopp och om Folkpensionsanstaltens rätt att lämna uppgifter avseende en underhållsskyldig till ett välfärdsområde.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselag (1991:71) har landskapet lagstiftningsbehörighet beträffande socialvård. Bestämmelser om statsmyndigheternas organisation och verksamhet, förmynderskap, familjeförhållanden, barns rättsliga ställning, rättskipning och administrativa ingrepp i den personliga friheten är enligt 27 § 3, 6,7,23, 24 punkten i självstyrelselagen att hänföra till rikets behörighet.

Om lagen om underhållsstöd (FFS 580/2008), tillämplig genom landskapslag (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd, ändras ska ändringarna gälla i landskapet från tidpunkten för deras ikraftträdande. I enlighet med republikens presidents förordning (2009:18) om skötseln i landskapet Åland av förvaltningsuppgifter som gäller underhållsstöd, är det Folkpensionsanstalten som svarar för detta enligt vad Folkpensionsanstalten och Ålands landskapsregering närmare avtalar.

Lag (FFS 704/1975) om underhåll för barn är av riksbehörighet i enlighet med självstyrelselagen 27 § 7 pt. barns rättsliga ställning. Uppgifterna gällande vårdnad och umgängesrätt inklusive fastställande av underhållsbidrag ombesörjs på Åland av myndigheten Kommunernas socialtjänst. I enlighet med lag om underhåll för barn ska vad som i lagen föreskrives om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland (8 c §).

Avseende den föreslagna ändringen i lag om inkomstdatasystemet (FFS 53/2018) föreslås en ändring i 13 § *Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet*. Ändringen avser välfärdsområdets rätt att få uppgifter för skötsel av uppgifter enligt lagen om underhåll. I lag om inkomstdatasystem behöver en motsvarande paragraf som den ovan angivna 8 c § i lagen om underhåll införas, för att garantera den åländska socialvårdsmyndighetens motsvarande rätt till uppgifter ur inkomstdatasystemet vid skötsel av uppgifter enligt lagen om underhåll för barn.

Språkbestämmelser

Enligt 36 § i självstyrelselagen är ämbetsspråket vid landskapsregeringen svenska, liksom skriftväxlingsspråket mellan landskapet och statens myndigheter, enligt 38 §. Landskapsregeringen har dels inte erhållit en begäran om utlåtande avseende föreslagna ändringar och det material som finns tillhanda via utlåtande.fi motsvarar inte hela utkastet till regeringsproposition. Därmed har det inte varit möjligt för Ålands landskapsregering att bilda sig en helhetsuppfattning om förslaget, och landskapsregeringen anser att riket inte till denna del uppfyller de skyldigheter som följer av 38 § i självstyrelselagen och 31 § i språklagen.

Konsekvenser

Den slutliga behandlingen av lagförslagen planeras till riksdagens höstsession 2025 och lagändringarna är tänkta att träda ikraft från och med 1.1.2026. Det här innebär att tiden från riksdagens behandling tills att lagändringarna träder ikraft är mycket kort för införande av avvikelser i landskapslag (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd.

Minister

Arsim Zekaj

Specialsakkunnig

Tove Nylund